

Det kan godt være, at folkeskolen mangler faglighed, men at inddrage en kønsdimension afsporer diskussionen. I stedet for at fokusere så kraftigt på køn, skulle vi hellere se på de sammenhænge køn optræder i, siger lektor Susanne V. Knudsen, Institut for pædagogisk antropologi ved Danmarks Pædagogiske Universitet.

Befri fagligheden fra kønsmoraler

* Selv om Susanne V. Knudsen har forsket i køn i mange år, anser hun det ikke for specielt konstruktivt at koble faglighed og køn sammen i enhver henseende. Derfor vil hun også gerne have sig frabedt, at den aktuelle diskussion om den manglende faglighed i folkeskolen kædes sammen med en kønsproblematik.

»Når vi bruger mandligt og kvindeligt på den måde, er der altid nogen, der skal gøres til synde-bukke. Nu er det så pigerne og de kvindelige lærere, der får skylden for problemerne i den danske folkeskole. Skolen er blevet for feminiseret, og der er for mange lærere med det forkerte kropstegn. For et par år siden var problemet de vilde drenge, der ikke kunne sidde stille på en stol. Analyserne er der sådan set ikke noget i vejen med, men når man tager udgangspunkt i køn, klistrer der altid mangler ved et af kønnene til det. Måske skulle man tage udgangspunkt et andet sted og så sige, at når det ser sådan ud med matematik- og læsefærdighederne i den danske folkeskole, så har det noget at gøre med rummet, organisationen og skolekulturen«, siger Susanne V. Knudsen.

»Opdelingen i køn har noget med den vestlige tænkemåde at gøre. Vi kan ikke tænke uden at tænke i modsætninger. Vi kan ikke tænke kvindelighed uden at tænke mandlighed, vi kan ikke tænke lighed uden ulighed osv. Denne tænkning i binariteter implicerer en modstilling af negativt og positivt. Bliver drengesiden opvurderet, nedvurderes pigesiden og vice versa«, siger hun.

At gøre kønnet

»Det er heller ikke længere så entydigt, at kvinden står for kvindeligheden og manden for mandlighed, og så bliver man forvirret. I stedet er nogle kønsforskere begyndt at tale om 'tegnet på kroppen'. Det vil sige, at vi godt nok har forskellige biologier, men det betyder mindre i forhold til den måde, vi konstruerer

kønnet på. Det, at kvinder har bryster, kan sådan set være lige meget, hvis man ikke bemærker det, men det, at det tillægges betydning, gør kvinden til noget kvindeligt. Det er der mange unge, der har fundet ud af: De tænker køn, som noget de gør. De iscenesætter sig selv og afprøver forskellige køn. I technomiljøet kan drenge for eksempel gå i skørter, mens hiphop-miljøet er præget af maskuline tegn, og pigerne går i hængerøvsbukser og med kasketter. Det er en måde, de gør og afprøver kønnene på«, siger hun.

At kønnet opfattes som en konstruktion, betyder ifølge Susanne V. Knudsen ikke, at man skal lade være med at konstruere disse forskelle:

»Jeg tror, at kønnet har en masse potentialer. Det, at vi har og gør forskellige køn, er jo også det, der sætter bevægelser i både livet og forskningen og undervisningen i folkeskolen. Des mere varieret jo bedre. Men folkeskolen tænker meget traditionelt. Kernefagligheden indskrænker udfoldelsesmulighederne. Man bekræfter det pigelige og drengelige i skolen. Og når man gør det, bliver man også ved med at have de problemer, der så at sige klæber til kønnene. Hvis du for eksempel kigger på klasseværelset: Der er ingen plads, og så er det klart, at urolige drenge – og piger - ikke kan sidde stille, og så bliver de ved med at være et problem. Hvis man derimod gentænkte fagligheden - for eksempel tog udfordringen fra de digitale medier op og så på, hvordan de kan give kvalifikationer og ressourcer i undervisningen - så ville man også finde nogle andre skolesystemer og -kulturer. Hvis man laver nogle andre faglige udfordringer, så bliver man simpelthen nødt til at kigge på skolen. Folkeskolen er så vant til at se mangler og ikke ressourcer, og jeg håber, at en ny pædagogik kan handle meget mere om, at man bygger på elevernes ressourcer.« ▲

Steen Bruun Jensen
sbj@dpu.dk

Lektor Susanne V. Knudsen
Institut for pædagogisk antropologi, DPU